

2024/xxxx(INI)

24.10.2024

NÁVRH ZPRÁVY

o Evropském sociálním fondu plus po roce 2027
(2024/xxxx(INI))

Výbor pro zaměstnanost a sociální věci

Zpravodajka: Marit Maij

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	9
PŘÍLOHA: SUBJEKTY NEBO OSOBY, OD NICHŽ ZPRAVODAJKA OBDRŽELA PODNĚTY	11

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o Evropském sociálním fondu plus po roce 2027 (2024/xxxx(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 46 písm. d), článek 149, čl. 153 odst. 2 písm. a) a články 164, 219 a 349 této smlouvy,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1057 ze dne 24. června 2021, kterým se zřizuje Evropský sociální fond plus (ESF+)¹,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 27. března 2024 k deváté zprávě o soudržnosti (COM(2024)0149),
- s ohledem na evropský pilíř sociálních práv vyhlášený a podepsaný Radou, Parlamentem a Komisí dne 17. listopadu 2017,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 4. března 2021 nazvané „Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv“ (COM(2021)0102) a na hlavní cíle, které jsou v tomto sdělení navrženy pro rok 2030 v oblasti zaměstnanosti, odborné přípravy a snižování chudoby,
- s ohledem na prohlášení z La Hulpe o budoucnosti evropského pilíře sociálních práv, které dne 16. dubna 2024 podepsaly Parlament, Komise, Evropský hospodářský a sociální výbor a Rada,
- s ohledem na své usnesení ze dne 29. dubna 2021 o Evropské záruce pro děti²,
- s ohledem na své usnesení ze dne 21. listopadu 2023 nazvané „Děti na prvním místě – posílení rámce záruky pro děti, dva roky po jejím přijetí“³,
- s ohledem na své usnesení ze dne 8. října 2020 o zárukách pro mladé lidi⁴,
- s ohledem na své usnesení ze dne 5. července 2022 nazvané „Směrem ke společným evropským opatřením v oblasti péče“⁵,
- s ohledem na své usnesení ze dne 18. června 2020 o Evropské strategii pro pomoc osobám se zdravotním postižením na období po roce 2020⁶,
- s ohledem na své usnesení ze dne 13. prosince 2022 nazvané „Za stejná práva osob se

¹ Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj>.

² Úř. věst. C 506, 15.12.2021, s. 94.

³ Úř. věst. C, C/2024/4212, 24.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/4212/oj>.

⁴ Úř. věst. C 395, 29.9.2021, s. 101.

⁵ Úř. věst. C 47, 7.2.2023, s. 30.

⁶ Úř. věst. C 362, 8.9.2021, s. 8.

zdravotním postižením“⁷,

- s ohledem na své usnesení ze dne 24. listopadu 2020 o řešení míry bezdomovectví v Evropské unii⁸,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 21. ledna 2021 o přístupu k důstojnému a dostupnému bydlení pro všechny⁹,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 23. listopadu 2023 o tvorbě pracovních míst: spravedlivá transformace a společensky odpovědné investování¹⁰,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 21. ledna 2021 o strategii EU pro rovnost žen a mužů¹¹,
 - s ohledem na článek 55 jednacího řádu,
 - s ohledem na stanovisko Výboru pro regionální rozvoj,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro zaměstnanost a sociální věci (A10-0000/2024),
- A. vzhledem k tomu, že Evropský sociální fond plus (ESF+) podporuje a doplňuje politiku členských států a dodává jí přidanou hodnotu, aby tak zajistil rovné příležitosti, rovný přístup na trh práce, spravedlivé a kvalitní pracovní podmínky, sociální ochranu a začlenění;
- B. vzhledem k tomu, že ESF+ je jediným fondem EU, který je primárně zaměřen na sociální politiku, a je proto sám o sobě jedinečný a spolu s politikou soudržnosti velmi účinný při zajišťování sociálního začlenění;
- C. vzhledem k tomu, že potřeby jednotlivých zranitelných skupin, jako jsou ženy žijící v chudobě, migrující pracovníci, děti, osoby se zdravotním postižením a starší osoby, se liší; vzhledem k tomu, že digitální a ekologická transformace je sice velmi potřebná, představuje však pro všechny lidi a všechny pracovníky výzvu, a vzhledem k tomu, že má-li EU v tomto úsilí uspět, musí zajistit spravedlivou transformaci, při níž se bude brát ohled i na pracovníky a zranitelné osoby;
- D. vzhledem k tomu, že v důsledku nadměrné liberalizace trhu dochází k omezení dostupnosti a finanční dosažitelnosti důstojného bydlení; vzhledem k tomu, že EU bude mít historicky prvního komisaře pro řešení krizí v oblasti bydlení a první evropský plán cenově dostupného bydlení, který by měl být předložen v roce 2025;
- E. vzhledem k tomu, že cílem evropské záruky pro děti je předcházet sociálnímu vyloučení dětí a bojovat proti němu tím, že skutečně zaručí bezplatný přístup ke kvalitnímu předškolnímu vzdělávání a předškolní péči, k následnému vzdělávání a ke zdravotní

⁷ Úř. věst. C 177, 17.5.2023, s. 13.

⁸ Úř. věst. C 425, 20.10.2021, s. 2.

⁹ Úř. věst. C 456, 10.11.2021, s. 145.

¹⁰ Úř. věst. C, C/2024/4224, 24.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/4224/oj>.

¹¹ Úř. věst. C 456, 10.11.2021, s. 208.

péči a také ke zdravé stravě a odpovídajícímu bydlení;

Zásady fondu ESF+ po roce 2027

1. trvá na tom, že fond ESF+ musí i nadále fungovat jako klíčový a základní nástroj na podporu členských států, lidí a regionů při posilování sociálního rozměru Unie;
2. trvá na tom, že mezi cíle tohoto fondu by mělo patřit zajištění vysoké míry zaměstnanosti s přiměřenými mzdami, důstojnými pracovními podmínkami, zdravým pracovním prostředím a se sociálním zabezpečením, v důsledku čehož bude možné dosáhnout kvalifikované, konkurenceschopné a odolné pracovní síly, která by byla připravena na dvojí transformaci a na budoucí svět práce, a vybudovat spravedlivou sociální ochranu a inkluzivní a soudržné společnosti za účelem vymýcení chudoby a dodržení zásad a hlavních cílů stanovených v evropském pilíři sociálních práv;
3. žádá silný a samostatný fond ESF+ s navýšeným rozpočtem, jehož stávající nástroje zaměřené na pomoc nejchudším osobám v naší společnosti by měly mít výrazně větší veřejnou podporu; trvá proto na zdvojnásobení finančních prostředků pro tento fond na období po roce 2027;
4. je hluboce znepokojen pokusy o rozdělení stávajícího fondu ESF+ nebo jeho sloučení s jinými fondy, neboť by to vážně ohrozilo dosažení jednak jeho cílů i cílů evropského pilíře sociálních práv a jeho akčního plánu, jednak hlavních cílů evropského pilíře sociálních práv; upozorňuje, že sjednocení nebo zjednodušení fondů nemusí nutně vést k jejich vyšší účinnosti;
5. domnívá se, že odlišné řízení fondu ESF+ by vedlo k tomu, že sociální aspekty, včetně projektů v oblasti zaměstnanosti a sociálního začleňování, by přestaly být prioritou a finanční prostředky by se nedostaly na místní úroveň a k nejvíce potřebným, přičemž by se zvýšilo riziko přerozdělování těchto prostředků na jiné účely;
6. vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily účast sociálních partnerů, organizací občanské společnosti a zástupců cílových skupin na všech fázích navrhování, uplatňování, monitorování a hodnocení fondu ESF+, aby na tento účel vyčlenily odpovídající finanční prostředky a zabránily vyloučení menších aktérů;
7. konstatuje, že stávající program ESF+ byl přijat před vypuknutím krizí, které vedly k vysoké inflaci a rostoucím životním nákladům, a je proto nezbytné zvýšit veřejné sociální investice vzhledem k tomu, že stávající fond ESF+ nedokáže současné potřeby uspokojit; vyzývá Komisi k zajištění toho, aby byl v příštím víceletém finančním rámci zaručen komplexní, stabilní a objemný rozpočet vycházející z potřeb a práv příslušných skupin obyvatel;
8. zdůrazňuje, že fond ESF+ po roce 2027 by měl investovat do řešení přetrvávajících sociálních výzev a neměl by se odchýlit od obecných a specifických cílů stanovených v případě stávajícího fondu; zdůrazňuje, jak důležité jsou zásady fondu – společné řízení, jasné cíle a tematické zaměření – a že většina prostředků z fondu by se měla vynakládat co nejbližší těm, kteří fond využívají;
9. zdůrazňuje, že fond ESF+ by se neměl využívat k reakci na mimořádné události nebo

krize; trvá na tom, že by měl být doplněn o nástroj pro sociální záchranu, který by byl schopen reagovat na mimořádné a krizové situace v sociální oblasti; vyzývá Komisi, aby v boji proti dočasné nezaměstnanosti navázala na úspěch dočasného nástroje EU, který byl zaveden v roce 2020 pod názvem „Podpora na zmírnění rizik nezaměstnanosti v mimořádné situaci (SURE)“, a aby neprodleně předložila systém EU pro zajištění v nezaměstnanosti;

Cíle, priority a rozpočet

10. zdůrazňuje, že horizontální zásady, jako je rovnost žen a mužů, zákaz diskriminace a svoboda pohybu, by měly být nedílnou součástí fondu ESF+; poukazuje na význam průřezového přístupu v průběhu celého vývoje a uplatňování fondu;
11. trvá na tom, že fond ESF+ by se měl zaměřit na nejvíce znevýhodněné osoby v našich společnostech bez ohledu na jejich pohlaví, gender, sexuální orientaci, věk, náboženské vyznání nebo přesvědčení či rasový nebo etnický původ, zejména na marginalizované komunity, jako jsou Romové, osoby se zdravotním postižením nebo chronickým onemocněním, osoby bez domova, děti a starší osoby; zdůrazňuje, že fond musí být inkluzivní, přičemž zvláštní pozornost je nutné věnovat všem druhům rodin, včetně rodin s jedním rodičem, rodin s více než dvěma rodiči a duhových rodin;
12. vyzývá Komisi, aby s ohledem na současné výzvy zahrnula mezi specifické cíle fondu ESF+ podporu spravedlivé transformace, socioekonomické začlenění migrantů, včetně migrujících pracovníků, sociální začlenění žen, které se staly obětí genderově podmíněného násilí, a integraci starších osob;
13. zdůrazňuje, že pokud nebude vyčleněna zvláštní podpora na zmírnění tlaku na systémy sociální ochrany a zmírnění sociálního dopadu krizí, bude náročné dosáhnout cílů evropského pilíře sociálních práv v oblasti chudoby; trvá na tom, že je třeba podporovat zajištění důstojných životních podmínek pro všechny, což musí být spojeno s přístupem ke kvalitním základním službám; vyzývá k tomu, aby byla strategie EU pro boj proti chudobě, již nastínila předsedkyně Komise Ursula von der Leyenová ve svých politických směrech na období let 2024–2029, prováděna prostřednictvím fondu ESF+, jehož součástí jsou i závazné cíle v oblasti snižování chudoby, vnitrostátní indexy životního minima a referenční rozpočty používané jako měřítko, a aby se přitom uplatnil vícerozměrný přístup;
14. zdůrazňuje, že řešení dětské chudoby vyžaduje vedle komplexních a integrovaných opatření, která by byla náležitě financována, také provádění evropské záruky pro děti na vnitrostátní úrovni, a trvá na tom, že tvoří ústřední pilíř strategie EU pro boj proti chudobě; opakuje své předchozí požadavky, aby byl součástí fondu ESF+ po roce 2027 zvláštní rozpočet ve výši nejméně 20 miliard EUR určený pro evropskou záruku pro děti; trvá na tom, že všechny členské státy by měly vyčlenit nejméně 5 % svých zdrojů z fondu ESF+ na evropskou záruku pro děti a v případě členských států s vyšším podílem dětí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením by tyto vyčleněné zdroje měly představovat nejméně 10 %;
15. naléhavě žádá Komisi, aby v reakci na rostoucí životní náklady a ceny potravin navýšila prostředky určené na sociální začleňování nad rámec současných 25 % a prostředky určené na potravinovou pomoc a základní materiální pomoc nejchudším osobám na 5%;

16. podporuje snahy o to, aby byl boj proti krizi v oblasti bydlení považován za prioritu, a trvá na tom, že fond ESF+ po roce 2027 by měl rozšířit včasný a rovný přístup k cenově dostupným, důstojným, udržitelným a kvalitním službám podporujícím přístup k bydlení; domnívá se, že všechny členské státy musí investovat nejméně 5 % svých zdrojů z tohoto fondu do řešení problematiky bezdomovectví;
17. zdůrazňuje, že k zajištění kvalitního veřejného vzdělávání pro všechny, rozvoje a prohlubování dovedností, změny kvalifikace a celoživotního vzdělávání a k řešení nedostatku dovedností, tak aby se jednotlivci mohli úspěšně přizpůsobit změnám na trhu práce, je nutné po roce 2027 zabezpečit dostatečné financování fondu ESF+;
18. vyzývá k intenzivnějšímu úsilí, které by podpořilo uplatňování záruk pro mladé lidi navýšením prostředků vyčleněných pro všechny členské státy, které na to věnují alespoň 15 % svých zdrojů v rámci fondu ESF+; v této souvislosti znovu členské státy vyzývá k tomu, aby zakázaly neplacené stáže;
19. poukazuje na to, že je důležité, aby se fond ESF+ zaměřoval na různé skupiny obyvatel, které mají nejrůznější potřeby; zdůrazňuje proto, že je důležité vyčlenit podporu na projekty týkající se jednak socioekonomického postavení migrantů, včetně pracovních migrantů, a jednak sociálního začlenění osob se zdravotním postižením, stárnoucí populace ve společnosti, žen a dětí a domácností vedených ženami; trvá na tom, aby tento fond zahrnoval po roce 2027 i další aspekty sociálního začleňování, jako je bydlení, zdravotní a rodinná situace a podpora obecních služeb;
20. zdůrazňuje, že v rámci složky fondu ESF+ týkající se zaměstnanosti a sociálních inovací se poskytuje podpora, pokud jde o nejistou situaci mobilních pracovníků, a zajišťuje financování poradenství souvisejícího s odbory; vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily trvalé financování vnitrostátních a nadnárodních odborových poradenských služeb pro tyto pracovníky;
21. vyzývá k tomu, aby v rámci fondu ESF+ došlo k rychlejšímu provádění evropské strategie v oblasti péče na základě investic do kvalitního předškolního vzdělávání a kvalitní předškolní péče prostřednictvím kvalitních, cenově dostupných a přístupných komunitních systémů péče zaměřených na člověka;
22. zdůrazňuje, že uplatňování evropského pilíře sociálních práv a reforem potřebných k dosažení souladu s doporučeními pro jednotlivé země v rámci evropského semestru závisí rovněž na rozsáhlé podpoře některých politických opatření, zejména těch, která se týkají rozšíření systémů sociálního zabezpečení, zajištění inkluzivního a kvalitního veřejného vzdělávání, snížení dětské chudoby a vymýcení bezdomovectví, prostřednictvím fondu ESF+;
23. vyzývá Komisi, aby s cílem posílit úlohu sociálních partnerů v oblastech spadajících do jejich působnosti, zvýšit jejich schopnost zapojit se do sociálního dialogu na úrovni EU i členských států a rozšířit opatření sociálních partnerů, včetně poskytování odborné pomoci pro tyto tři účely, konzistentně vyčleňovala finanční zdroje na budování kapacit s přiměřeným minimálním procentním podílem povinných investic ze strany členských států; trvá dále na tom, že sociálním partnerům a organizacím občanské společnosti by měl být zaručen rovný přístup k financování cílů sociální politiky ve všech členských státech;

24. zdůrazňuje, že je nanejvýš důležité, aby měly malé sociální podniky a organizace občanské společnosti ve všech ohledech přístup k prostředkům z fondu ESF+; vyzývá ke zvýšení míry spolufinancování u opatření zaměřených na nejchudší osoby prováděných organizacemi občanské společnosti nejméně na 90 % a u opatření realizovaných sociálními podniky nejméně na 70 %;

Fungování fondu

25. vyzývá členské státy k zajištění toho, aby měly regionální a místní orgány a organizace možnost se k projektům financovaným ze státního rozpočtu vyjádřit;
26. trvá na tom, že pravidla upravující využívání fondu ESF+ musejí zajistit přísnější dodržování zásad právního státu, právních předpisů EU, nejvyšších sociálních norem EU, sociálních práv a demokratických zásad, přičemž musejí být v souladu s evropským pilířem sociálních práv, s cíli OSN v oblasti udržitelného rozvoje a se základními lidskými právy a právy pracovníků;
27. požaduje, aby byla pravidla pro zadávání veřejných zakázek a udělování koncesí podmíněna důsledným skutečným plněním povinností v sociální oblasti a aby byla spojena s účinnými sankcemi; vybízí Komisi, aby vytvořila komplexní databázi doplňující údaje Eurostatu, která by umožnila včasné a spolehlivé sledování vývoje v oblasti zaměstnanosti, životních podmínek a pracovněprávních vztahů;
28. vyzývá ke snížení administrativní zátěže, zejména ke zjednodušení postupů při podávání žádostí o čerpání finančních prostředků a při podávání zpráv v případě organizací, zejména organizací menší velikosti; varuje, že toto zjednodušení nesmí ohrozit základní zásady sdíleného řízení, transparentnosti a odpovědnosti, které zajišťují řádnou správu veřejných prostředků;
29. varuje, že ne všichni lidé jsou připraveni na digitalizaci a že některé skupiny osob, zejména ty nejzranitelnější, by v důsledku toho mohly promarnit své možnosti financování;
30. domnívá se, že je třeba více pracovat na tom, aby organizace a lidé věděli o všech příležitostech, které jim může fond ESF+ nabídnout; trvá na tom, aby Komise a členské státy zvyšovaly povědomí o příležitostech, které tento fond nabízí, informovaly o nich organizace a poskytovaly jim poradenství;
- o
- o o
31. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

V návaznosti na úspěšné využívání Evropského sociálního fondu, který fungoval po desetiletí, byl naposledy zřízen Evropský sociální fond plus (ESF+) na období 2021–2027. Tento fond, jehož cílem je přispívat k sociální agendě Evropské unie, je klíčovým nástrojem k naplňování zásad stanovených v evropském pilíři sociálních práv. Podporuje totiž členské státy a místní a regionální orgány při investování do lidí prostřednictvím opatření na podporu vysoké míry zaměstnanosti, spravedlivé sociální ochrany a kvalifikované a odolné pracovní síly připravené na budoucí svět práce. Ukázalo se, že je účinný, a jeho možností využily miliony lidí. Na základě příspěvků z fondu ESF+ si 6,8 milionu lidí našlo práci, 14,2 milionu lidí využilo potravinovou pomoc, 10,3 milionu lidí získalo kvalifikaci a 3 miliony účastníků se zúčastnily vzdělávání nebo odborné přípravy.

Současný program skončí v roce 2027, a proto musíme uvažovat o budoucnosti tohoto fondu. Touto zprávou chce zpravodajka vyslat Evropské komisi jednoznačný, jasný signál ohledně toho, jak by měl budoucí Evropský sociální fond+ vypadat.

Ukázalo se, že zejména v souvislosti se současnými krizemi ve světě bude obtížné splnit hlavní cíle stanovené v evropském pilíři sociálních práv, tj. aby bylo do roku 2030 zaměstnáno nejméně 78 % obyvatelstva ve věku 20 až 64 let, aby se alespoň 60 % všech dospělých každoročně účastnilo odborné přípravy a aby došlo ke snížení počtu osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením nejméně o 15 milionů lidí, včetně alespoň pěti milionů dětí. V roce 2023 bylo téměř 100 milionů lidí v EU ohroženo chudobou nebo sociálním vyloučením, což je více než 20 % obyvatelstva Evropské unie. Ohroženy chudobou nebo sociálním vyloučením jsou ještě více děti a osoby s nízkou úrovní vzdělání. Chudobou nebo sociálním vyloučením je ohroženo více než 45 % státních příslušníků třetích zemí žijících v EU a 28 % občanů EU žijících v jiné zemi EU, přičemž v chudobě žije i přibližně 10 % lidí, kteří pracují. Rostoucí ceny a stoupající životní náklady jsou tématem, které u evropských občanů vyvolává největší obavy. Fond ESF+ by měl být navržen po roce 2027 tak, aby zohledňoval tuto znepokojivou realitu.

V této souvislosti se ve zprávě zdůrazňuje, že je nanejvýš důležité, aby se fond ESF+ mohl i nadále zaměřovat a cílit na ty osoby a skupiny, které jej potřebují nejvíce, jako jsou lidé žijící v chudobě, starší lidé, migranti, ženy, děti, osoby se zdravotním postižením a osoby, které potřebují spravedlivou transformaci. Společně se sociálními partnery a organizacemi občanské společnosti musí fond reagovat na potřeby těchto lidí tím, že bude investovat do sociálního rozměru Evropské unie. Fond by měl být přístupný a inkluzivní a měl by pro něj platit meziodvětvový přístup. Je důležité, aby byl k dispozici pro všechny druhy sociálních organizací a podniků ve všech členských státech a ve všech regionech. Měla by být dodržována a posílena zásada partnerství. Aby bylo možné dosáhnout všech těchto cílů, požaduje se ve zprávě, aby byl rozpočet fondu dvojnásobný.

Ve zprávě jsou dále stanoveny hlavní cíle, zásady, fungování a rozdělení fondu, například se v ní znovu požaduje vytvoření zvláštního rozpočtu pro záruku pro děti.

Fond ESF+ je v kontextu evropských fondů jedinečný, protože se zaměřuje konkrétně na opatření a iniciativy v oblasti sociální politiky. Naléhavě proto vyzýváme Komisi, aby

zajistila, aby fond ESF+ i nadále fungoval samostatně a nebyl rozdělen ani sloučen s jinými fondy. Jeho sloučení nebo rozdělení by vedlo k tomu, že by bylo upřednostňování sociálních investic a projektů v oblasti zaměstnanosti a sociálního začleňování i oslovování osob, které to nejvíce potřebují, komplikovanější. Vzhledem k výzvám, které před námi stojí, bychom to neměli dovolit.

PŘÍLOHA: SUBJEKTY NEBO OSOBY, OD NICHŽ ZPRAVODAJKA OBDRŽELA PODNĚTY

Zpravodajka v souladu s článkem 8 přílohy I jednacího řádu prohlašuje, že při vypracování návrhu zprávy až do okamžiku jejího přijetí ve výboru obdržela podněty od těchto subjektů nebo osob:

Subjekt či osoba
European Trade Union Confederation
FNV Nederland
Deutscher Gewerkschaftsbund
European Disability Forum
PICUM
Save the Children
COFACE Families Europe
Red Cross
European Anti-Poverty Network
Caritas
Eurodiaconia
European Association for the Education of Adults

Výše uvedený seznam je sestaven na výhradní odpovědnost zpravodajky.

Pokud jsou na seznamu uvedena jména, funkce, případně jména i funkce fyzických osob, zpravodajka prohlašuje, že příslušné fyzické osoby byly seznámeny s prohlášením Evropského parlamentu o ochraně osobních údajů č. 484 (<https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do>), v němž jsou stanoveny podmínky platné pro zpracování jejich osobních údajů a práva související s jejich zpracováním.